

Szerkesztőség:

I. kerület 246. házsz.,
hová a lap szellemi
részét illető közlemé-
nyek küldendőek.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SEBŐK BÉLA könyv-
nyomdája, hová az elő-
fizetési pénzek, a hir-
detések és ezeknek díjai,
valamint a felszólam-
lások küldendőek.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, félévre
2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára: 8 kr.

Felelős szerkesztő:

Máthé József.

Társ-szerkesztő:

Viz Zoltán.

Kiadótulajdonos: SEBŐK BÉLA.

HIRDETMEÉNYEK:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a ki-
adóhivatalhoz küldendőek. Nyilttér sora 50 kr.

A közügy és a közönség.

(V.) Az egyén önmagában egy befejezett kis világot képez. Az „én“, mint központ körül forog annak minden tevékenysége s mindezt, a mi kívül van e parányi körön, a szerint itéli meg az egyén, a mint az ehhez az „én“-hez viszonylik. Akarja tudni-illik azt, a mi annak kedvez, ellenben elhárítani törekszik azt, a mi azzal ellenkezik. Ez az úgynevezett önzés, mely az önjóra működik s mely bizonyos fokban szükséges minden embernél, mint cselekedeteinek legtermészetesebb rugója. Bünné csak akkor válik, ha megfelelkezve a humanismus ama parancsáról: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“, saját javunkat embertársaink kárával akarjuk előmozdítani.

Az egyént a külvilággal többféle köte-
lék fúzi össze. Legközelebb áll hozzá a
vérség köteleke, a család. Ennek érdekei az
„én“ után következnek, a hol azonban szin-
tén az előbbeni elvnek kell érvényesülni,
hogy az bünné ne fajuljon.

A család egy nagyobb embercsoporttal
egy közösségben él s mivel mint ugyanazon
hely lakóinak közös érdekeik vannak, követ-
kező, hogy az egyének nem szabad elzár-
kózni azon munka elől, a melyet tőle a
„köz“, mint annak egy tagjától méltán meg-
követel.

Sokan azt hiszik, hogy ha vallásuk
főbb elvei szerint élnek, adójukat rendesen
megfizetik, állásuk köteleességeit rendesen
teljesítik, már mindent megtettek s megadták
„Istennek, a mi Istené, császárnak, a mi a
császáré“; holott nem egészen úgy áll a
dolog. Hátra van még a társadalom, a mely-
lyel szintén le kell számolnunk. Ez szűkebb
körben a község, melyben lakunk, a megye,

melyhez tartozunk; tágabb körben az ország,
melynek polgárai vagyunk, az egész embe-
riség, mely vallás- és nemzetkülönbség nél-
kül igényt tarthat a mi szeretetünkre.

Ezek közül csak egyet emelek itt ki,
a mi minket különösen érdekel e helyen,
t. i. a község ügyét.

Abony község földrajzi fekvésénél fogva
igaz, hogy nem jósolhat magának elsőrangú
szerepet; anyagi helyzete is oly szerény,
mikép csak lelkiismeretes gazdálkodás s ügy-
buzgó vezetők mellett felelhet meg a haladó
kor igényeinek, de azért nem szabad csüg-
gednünk. Ha Abony polgársága kilép a
közöny, a nemtörődömség lethargikus álmá-
ból s vállatve tömörül községi érdeke körül,
azt lassankint virágzásra is fogja emelni.

Azért igen helyesen üdvözlé kedves
lapunk az ő olvasóit legelső számának leg-
első helyén e buzdító szavakkal: „Munkára,
tetre fel!“ Igen, itt az idő arra, hogy Abony
község polgársága, megértve az idők intó
szavát, felhasználja a kedvező alkalmakat
s ne hagyjon el azok közül egyet sem el-
röppenni anélkül, hogy azáltal lakóhelyének
javát, emelkedését előmozdítsa.

A jövő évben helységünk vasuti álló-
mása, kiépülve a második sínpar, már fő-
vonalba fog esni, mi a közlekedés könnyű-
ségét a vidékkel, főleg a fővárossal jelenté-
kenyen fogja emelni. Kilátásba van helyezve
a járásbiróság, esetleg adóhivatal is. A pol-
gári iskola ügye talán már a közel jövőben
megoldásra talál.

Nem hinném, hogy volna lapunk olvasói
között csak egy is, a ki méltó örömmel és
büszkeséggel ne telnék el, ha községének
fejlődését, gyarapodását látja. „Munkára,
tetre fel tehát!“

... Még egy hosszú ölelés, mely alatt a po-
kol minden kinja egyenkint bizserg, tánczol át a
test legkisebb idegein is, még egy csók, — az
utolsó — melyben az erkölcs lánczait őrzöngve,
szaggató vágyak szorulnak a halálsápadt ajkakra
együvé... aztán egy loccsanás a habokban, elte-
metve belé két ifjú boldogsága, szerelme...

Ne tessék kérem a dolgot ilyen tragikusan
venni, mert nem így volt, — ha így lett volna, ki
a manó firkálna itt össze-vissza a türelmes olva-
sónak hóbortos dolgokat, ki rendezne népünne-
pélyeket, fátylász zenéket, disz-album átadásokat,
fogadtatásokat és jégünnepeleket?

A mit itt elbeszélék, sokkal vigabb história,
a mit a fentebbiek szerint kezdenék és végeznék,
ha igaz volna a lélekvándorlás sistémája s ha én
belém is belém költözött volna valamelyik istenben
és szegénységben — régen elhalálozott író hazám-
fiának, búskomorságtól kétségbeesett lelke.

Kezdem tehát csak úgy egyszerűen, hogy
valamikor régen, — mikor még a gondok nem
könyököltek úgy a vállamra s nem volt mit irigy-
lenem sem a madártól, melynek szabad „ágról-ágra
szállni“, sem a pillangóktól, melynek a virágokkal
való viszonykodások alkalmával még több is sza-
bad, sem pedig a mostani énemtől, a kinek meg
az a szerencséje, hogy semmi sem szabad, —
boldogult Sente Mihály bátyám neve napjából
bontakoztunk ki a kelő nap sugaránál, sétálgatva
a gőzmalom környékén, karomon egy szőke szép-
ség a kinek egész éjjel esküdöztem örök szerel-
met, ígértem sűrű tartó hűséget, hét vagon bol-
dagságot, egy láda narancsot, az esküvőig minden
héten két éjjeli zenét, aztán utazást a földkörül
nyolczvan nap alatt stb. (Azt hiszem az angyal
minden ígéretemre azt kérdezte, magában, hogy
miből?)

Munkáljuk önérdelkeinket, családunk
javát a felebaráti szeretet korlátai között első
sorban, mert ezek legközelebb állanak hoz-
zánk, de ne felejtkezzünk el a közügy iránti
kötelmeinkről sem.

Lehetnek a vélemények különbözők,
egyik így, a másik amúgy óhajtja talán
elérni a célt; nem tesz semmit, csak érdeklő-
djünk és tegyen kiki saját ereje és legjobb
meggyőződése szerint!

Legyen a mi lapunk a közügy érdeké-
ben kifejtendő munkánk összekötő organuma,
legyen ez egy oly indifferens tér, a hol a
különböző, de jóakaratu vélemények meg-
nyilatkozhatnak, de mindig ama jelszó szem-
előttartásával: *In necessariis unitas, in dubiis
libertas, in omnibus caritas!* (Vezessen a
szükséges dolgokban egység, a kétségesek-
ben a szabadság és mindenben a szeretet.)

Polgári iskola

Abony város lakossága élénk érdeklődést
tanusít a létesítendő polgári iskola iránt.

Általános megnyugvást keltett a kiküldött
bizottságnak azon egyhangú megállapodása, hogy
állami iskola létesítését óhajtja.

Még nagyobb örömet keltett az a kijelentés,
hogy a bizottság nemcsak a fiúk, hanem egyide-
jűleg a leányok számára is óhajt polgári iskolát
állíttatni.

Az általános helyeslés között azonban egy
nagy kérdőjel emelkedett fel. Ugyanis mindenki
azt kérdi, hogy „miként?“

Ehez a mikénthez, a szőnyegen forgó kér-
dés megoldásának mikéntjéhez óhajtunk hozzá-
szóllani.

Mindenek előtt előre kell bocsátanunk, hogy
mi is az állami jellegű polgári iskola mellett fogla-
lunk állást, mert egyrészt nem találjuk a várost
anyagilag olyan erősnek, hogy községi jellegű
iskolát birjon fentartani, — másrészt az iskola

Mindezekre azonban fennhangon csak annyit
mondott, hogy:

— Ismerem én magat nagyon jól, tudja,
nincs kifogásom maga ellen, (ekkor végig nézett
rajtam) de maga így beszél minden lánynak és én
magának nem hiszek. (Hohó! Ha csak ez a baj,
ennyit leküzdök a kis újjam legesleghegyével is!)

— Nagysád! Imádott angyal! Ne ejtsen két-
ségbe, ne akarja, hogy ez a sziv, — melynek
minden dobbanása igaz szerelemről beszél, — meg-
hasadjon; ne akarja, hogy az érzés, mely bennem
kegyedért lángol, megvaduljon s szétszaggassa ama
virágos álmokat, melyet boldogságunkról szőttem!
(A hatás mindinkább észrevehető lett.) Mondja
édes nagysád, mivel bizonyítsam be mérhetlen
szerelmemet?

— Ugorjon ebbe a kádba!

A másik pillanatban összecsapott fölöttem és
szalon öltözékem fölött az óriási kád vize, melyből
a gőzmalom kazánja táplálgatta az enyémmel min-
denesetre lángolóbb kebelét.

Mintegy a habokból kiemelkedő nympa,
zöld hínártól koszorúzottan, a hús reggeli széltől
dideregve emelkedtem ki a kádból, az odasereglett
vendégek gyönyörűsége és remüldözése közepette
Első tekintetem hölgyemre esett, a ki fülig
pirulva, huzogatta vállát a kérdezősködésekre.

Természetesen találtam, hogy a cselekmény
okáról felvilágosítást nem adott. De hát mit mon-
jak én, hogy mi Isten csudájának ugrálok a vízbe
Szent Mihály napjának hűvös reggelén? Végre is
azt mondtam, hogy a frizurám néztem a víz tük-
rében, aztán a kellenél jobban belehajoltam s
bele estem, punktum!

Mire Miska komám kegyelméből átöltöztem,
az „angyal“ eltávozott szülőivel együtt, ott hagyva

TÁRCZA.

Nem hajt bimbót...

Nem hajt bimbót, nem virágozik
Ablakomban virágom,
Nincs oly szegény, nincs oly árva,
Mint én e nagy világon,
Bárha könnyem öntözgeti
Reggel, este; hiába!
Nyilni nem tud, hervad, fonnyad,
Mint a szivem bújába'.

Fog-e nyilni hervadó tőn
Rózsabimbó énnem?
Fog-e élni szivemben úgy,
Mint egykor a szerelem?
Ha kiszárad a rózsátő
Hagyjatok ott sirhelyet,
Hisz' kinek is nyilna ottan
A virág, ha én nem leszek.

Máthé Jenő.

Együtt a halálba.

— Az „Abony“ eredeti tárczája. —
Irta: Temes.

— Öcsém! A vagyondat elkorhelykedted,
fiatalságod eléjszakáztad, dolgozni nem szeretsz;
ilyen embernek a leányomat nem adom s ha még
egyszer észreveszlek a házam környékén, megkor-
bácsollak téged is; meg „amazt“ is.

Az ifjú szemében a végső elkeseredés dühé-
nek villáma cikázott...

ügyének kezelése, ellenőrzése államilag sokkal célirányosabban eszközölhető, mint községileg.

Valljuk meg őszintén, hogy ez idő szerint nem igen áll olyan egyén a város rendelkezésére, a kit képzettségénél, tekintélyénél fogva külön *díjazás nélkül* oda lehetne állítani a községi jellegű polgári iskolák ügyének sikeres vezetésére.

De ez még nem volna a legnagyobb baj, mert okkal móddal még ezen lehetne segíteni.

Hanem az a baj, hogy — mint tapasztalatból tudjuk — a községi önkormányzatot képviselő testület, az önkormányzati intézkedések végrehajtására állított egyének a három évenkénti választások miatt nagyon ki vannak téve a megváltozás esélyeinek.

Tagadhatatlan, hogy a mostani testület és a mostani egyének egész lélekből, egész odaadással kezelik ezt az ügyet és ezeknek a keze alatt a polgári iskola talán virágzó is lehetne; de ki nyújt biztosítékot a jövőre, hogy 20—25 év múlva, vagy talán előbb is, nem változnak-e meg úgy az egyének, hogy ennek az iskolának az ügye egészen elposványosodik.

Ilyen bizonytalanságnak kitenni nem lehet és épen ez indokolja, hogy ne községi, hanem állami jellegű legyen, — az állam vegye kezelése alá az iskolát, a város pedig járuljon hozzá annyival, a mennyivel bír.

Lássuk most már, hogy állunk az anyagiak dolgában.

A városnak van egy huszárkaszárnája nyolcz nagy épülettel. Ez a polgári iskolaalap tulajdonát képezi, — annak jövedelmét más czélra fordítani nem lehet, nem szabad.

A kaszárnya évenként legalább is négy ezer forint tiszta hasznot hoz. Ezt már oda lehet fordítani az iskola költségeire.

Van a polgári iskolának ezen kívül tizennégy ezer forint készpénze, mely a folyó év végével huszezer forintot fölemelkedhet.

Húsz ezer forint kész pénzzel és négy ezer forint évi jövedelemmel meg lehet kezdeni az iskolát.

A város — az állammal egyetértve — építené egy alkalmas épületet és azt a kor igényeinek megfelelőleg rendezné be.

Köteleznék a város magot arra, hogy az épületet és a felszerelést folytonosan rendben és tisztán tartja s a szolgát fizeti.

Amennyiben az építkezés és felszerelés a húszezer frtból ki nem telnék: vegyen a város kölcsönt és az évi négy ezer forint jövedelméből törlessze.

A mi aztán a kaszárnya évi jövedelméből megmarad, azt fizesse be a város az állampénztárba és pedig azért, mert ezt a jövedelmet más czélra fordítani nem szabad.

engem a szörnyű kétségek között: hisz e most már bebizonyított szerelmemben?

Pár hét múlva megtudtam, egy alig halható „igen“ szócska adta tudomra. De utána valamivel azt is, hogy hasztalan minden, az „öregek“ nem egyeznek bele.

Hah! szörnyű végzet! (Pedig hát egy 18 éves kőlyöknek mi szörnyűség lehetett abban?)

Csüggedten bámultuk aztán egymást, lassan élve magunkat bele lemondásba, az elmulásba — halálba.

Pár hétre rá egy társasággal a Tiszán csónakáztunk, egymás mellett ülve néztünk, pityérgésre hajló ábrázattal a kavargó habokat, ábrándosan hallgatva a kiöntésekben kuruttyoló békákat, a mint társalogtak egymással: „szeret-lek-lek-lek!“ A másik felel rá a biztos siker reményében öntelt hangon: imád-lak-lak-lak! És elgondolva: Istenem, van-e azoknak haragos szülőik?

Egyszerre aztán összenéztünk, nem mondtuk egymásnak, de én azt olvastam ki a szeméből, hogy milyen jó volna lent a szőke Tisza fenekén, egyik a halálban, ha az életben nem lehetünk s milyen szép lesz az, ha ezek a jó barátok, barátok siratnak bennünket és énekel rólunk édesbús dalokat, midőn majd fölöttünk csónakázik a bús halász legény.

— Jön-e velem? — Súgtam a fülébe.

Intett, hogy igen.

Kezünk egymásában volt, (de arra nem emlékszem, hogy melyönké melyönkébe) egy pillanat — és benne voltam a Tisza kellő közepében — egyedül.

Hogy volt, mint volt, míg benne voltam, nem tudom, de mire fel jöttem, rémitően meghatott a sikoltozás, kiabálás, a mentési munkálatok közben, a mi aztán szerencsésen sikerült is.

— Hát magát mi az ördög leli, hogy örökké a vízbe ugrál?

Ez volt az első kérdés tőle, amint a csónakban elhelyezkedtem. (Még nevetett is hozzá.)

Ni ni! Hát ennyi önfeláldozás ő előtté annyi mint a nix? Talán nem is hölgy ez, hanem csak ... lány?

Kiábrándultam. Meg is fogadtam, hogy soha többé kécskei lánnyal nem fraternizálok.

Arról van tehát szó, hogy mily mérvben veszi igénybe a kaszárnya jövedelmét a városra háramló évi kiadás? — Minél kevesebb ez, annál több jut az államnak.

Most ahhoz a kérdéshez értünk, hogy milyen teher hárul az államkincstárra, ha az abonyi polgári iskola tanári karának fizetését és lakbérét magára vállalja, — mert ismételtelen meg kell említeni, hogy az államtól nem várhatunk mást, mint a tanári kar alkalmazását, fizetését. A mi költség ezen kívül fölmerül, azt a városnak kell viselni.

A négy fiuosztály tanári kara kitelik a czeglédi polgári iskola tanári karából, a mennyiben Czegléd gymnasiumot állít s a polgári iskola ott négy év alatt osztályonként fel lesz osztva.

Költség szaporulatot tehát az államnak csupán a négy leányosztály okozna.

Meghozza-e Magyarország ezt az áldozatot egy igénytelen alföldi kis városa részére, vagy sem — az a jövő titka; de — ha hinni és bízni lehet, az igazság, a méltányosság győzelmében — akkor bizton remélhetjük a sikert. Mert Abony város lakossága ez időszerint 22 elemi iskolát, 3 osztályos ipariskolát, egy női kézi munka iskolát és egy kisdud odvát tart fenn. A felekezetekre kirótt iskolaadó az 5%-ot meghaladta. Most jön még a gazdasági ismétlési iskola költsége és hátra vannak még a szegény sorsú földműves gyermekek nyári menedékhelyei. Ezek olyan csomó költséget emésztenek fel, hogy lehetetlen, hogy a város állami segélyben ne részesülhessen.

Természetesen az állami segély a tanári fizetésekből állana, mely hozzávetőleges számítás szerint évenként 10—15 ezer forint között váltakoznék, — már t. i. a tanárok szolgálati idejéhez mérten; mert egy állami polgári iskolai tanár fizetése 800—1300 frt, lakbéré 175—200 frt. — Kellene pedig a 4 fiú- és 4 leány osztályban legalább is kilencz tanár.

Nagy feladat vár tehát a bizottságra. Neki kell ezt a dolgot úgy vezetni, hogy törekvésünket siker koronázza és hogy az időből ki ne maradjunk, — hogy szeptember elején legalább az első osztályt — természetesen valamely bérbe vett épületben — meg lehessen nyitni.

Épen ezért — ha a bizottság kidolgozza javaslatát, mit a közgyűlés elé terjeszt — azt közli a kir. tanfelügyelővel, a ki aztán a közgyűlésen részt fog venni. A vármegye közigazgatási bizottságának július elején tartandó gyűlésében a kir. tanfelügyelő fogja előadni ezt az ügyet. Amint a közigazgatási bizottság hozzájárul a város szándékához: egy kurdortság járuljon a vallás- és közoktatásügyi minisztérium elé és élő szóval is kérje az állami polgári iskola felállítását, illetve a czeglédi iskolának Abonyba leendő áthelyezését.

Hanem mindennap egy nap múlik. — igyekeznünk kell, hogy el ne késünk, hogy a kínálkozó és kedvező alkalmat most el ne szalasszuk, mert máskülönben Abonyban soha sem lesz polgári iskola.

Már pedig amig ilyen fajta iskolánk nem lesz, addig csak nagy falu vagyunk és pirulva kell elfogadnunk a város nevet.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesületének igen tisztelt tagjaihoz!

Egyesületünk április 18-án tartott közgyűlése elnökévé választott.

Midőn évekket ezelőtt az egyesület tagja lettem, ama intenció vezérelt, hogy szerény tevékenységemet társadalmi körömben lehetőleg a „Megyei Gazdasági Egyesület“ részére is érvényesítem, megmaradva azon sokak egyikének, kik nem keresi az elsőséget, de az üdvös cél elérésére ha kell többször válvetve is közreműködnek.

A közbizalom ellőtt meg kellett hajolnom, az egyesület élére állók, de érthető aggálylyal, midőn visszatekintek elődöm gróf Károlyi Sándor úgy személyi, mint egyéni tulajdonainak nagyságára, fenkölttségére, hol a kiváló államférfiu tehetség párosult a férfias alkotóerő erélyével és hazafias áldozatkészséggel lly férfiú örökét a gazdasági egyesület elnöki állásban — részben és halványan is — csak úgy tölthetem be, ha az egyesületi tag urak gyengeségeim iránti jóakaratu elnézésével fogok találkozni s ama egyesületi feladatoknál melyek a társadalmi tevékenység terén eszközlendők, hazafias támogatásokkal ajándékoznak meg.

Minduntalan találkozunk ama átértett nézettel, hogy a magyar gazdák helyzete legváltóságosabb ama politikai konjunkturák következtében, melyek ez időszerint oly erős kötelékek hálózatával bénítják meg szabad tevékenységünket.

Nem szándékozom itt az egyesület terén politikával foglalatoskodni, annak tere itt nincs, ahol a társadalmi tevékenységet ez irányítja, nem az együtt haladást mozditja elő, hanem sokak — tényező erők kiterését — vagy ellenkező működést eredményez, mely az erőket nem egyesíti hanem szétforgácsolja; már pedig soha oly kényserítő ok nem követelte a gazdaközönség és

birtokos osztály tömörülését együvé tartozóságának érzését, hogy felköltse, mint a mi sajnos körülmények, melyek fenyegetőleg tornyosulnak a magyar gazda és birtokos osztály ügyis borus egén.

Tekintsük-e a nagy tőke túlkapásait — a mezőgazdaságunk produktumait fenyegető nagy számú „Kartelek“ sulyos voltát, mely ma már majd minden terményre, minden iparágra, vajtól kezdve — az enyvig — czukor, kukoricza, „ringek“ — stb. . . s a most készülöben levő nagy buza kartel Amerikában, mely terményeinek összes feleslegét Európába árasztva az árakat uralni akarja lenyomva az ittenieket saját otthon hagyott terményeinek árát fel-fel szöktetve busás nyereszkesedésre készül; a kartelek kifolyása és eredménye a nagy közönség kizsákmányolásával a termelő osztályt is sújtva — karöltve fogja előmozdítani a socialis bajokat.

Hazánk még mindig agricultur állam és még soká az fog maradni bármennyire óhajtaná minden magyar, hogy iparja nagy lendületet nyerjen s terményeinek itthon való feldolgozásával népünknek új kereset ág nyitassék — és a szomszéd államok behozatalától függetlenítse magát, s így megszűnjék adózójuk lenni; ha rohamosan ipar állammá tétettnek agályos lehetne egyes helyeken nemzetiségünkre, mert népünk az iparhoz legkevésbé szeret nyulni, ezt még arra nevelni kell, avval azt meg kell kedveltetni, s ha nézzük az ujjon felállított nagy ipar telepek munkásainak nagy contigensét, a szomszédból beözönlött idegen munkások teszik ki — s bár nemzetgazdaszatilag nagy hordereje van minden ipar fejlődésének — bizonyos óva-os haladást és lépést kell megtartani e téren, hogy lehetőleg az ide beköltözötteket is asszimilálhassa a magyar Táj érzésben lelkületben mint a multak történetében látjuk az átalakulást ipaesainknál.

Igaz! ma már nem nyugodalmas — zárkozott — életet élünk, sőt társadalmunk nyugottságát új és új eszmék — elvek — problémák izgatják, kergetve, üzve egymást lázasan — és az ezek nyomában fellépett és felszigazott remények — sokszor jogosultan igényekkielégítetlen volta csak elégtelenséget szűlnék minden téren; — nem látjuk-e ezt társadalmunk minden rétegében, — s különösen nem látjuk-e a minket oly közelről érdeklő magyar munkásoknál, kiknek mozgalma ma szédületes rohamban halad egyes vidéken oly irányban mely hazafiasságunkat megdöbbsenti — és megbizhatlanságunkban saját anyagi helyzetünk sulyosbitását csak növelni fogja.

Az ugy nevezett „nemzetközi eszmék“ népünket nyugodtságából felvillanyozta, helyesen fel nem fogott és tendenciozusan magyarozott eszmék a készületlen, fejlettségük — sajnos még alacsony fokon levő nyers tömegnél nem a haladás, munkásság, szorgalom és takarékoság erényét költé fel bennök, hanem mind ennek elenkezőjét csak egy motívum sarkalta őket a „követelés“ sokszor túlmerész szárnyalással, hol a jogrendet figyelembe nem véve, az erőszakoskodásra ragadták magukat.

Mindannyian tudjuk, mily óriási lendületet adott a felfogások és ideák megzavarására a szabad sajtó palástja alatt — a socialis nemzet ellenes sajtó izgatása; mindannyian tudjuk, hogy azok az agitatók, a miket a munkás érdekek javítása czimén és álarca alatt ország szerte megindítottak a jog, szerződés, az állami rend a munkás szorgalom gyümölcse; a vagyon, a jogos birtoklás ellen; a mindenhol feltalálható elégtelenséget szítva — a vak gyűlölet magját hinték el minden létező állam-alkotó tényező ellen, lerontva tekintélyt, sárba rántva minden nagy és nemes törekvést, társadalmi mai felfogást, — gúnyt üzve a vallásból mely ugy a gazdagnak, mint a szegénynek egyedüli menhely az elkerülhetetlen megpróbáltatások idején; aláaknázva a korona iránti kegyeletet, nevetségessé téve a hazaszeretet — honfiu lelkesültség — állam fentartó érzelmeit, — kiirtani igyekezett magyar népünk lelkéből a haza fogalmát! s mind ezt: — nemzeti életünk és a mult nagy idő mérhetlen vívmányának a szabadsajtó palladiuma alatt!

Kétlem, hogy azoknak, kik a szabadsajtót hazafias lelkesültségükben megteremtették — ily szabadsajtó lebeghetett eszményi szemek előtt, mely szabadságával éppen nemzeti államunk lét alapját támadja meg s nemzeti consolidationk utját állja.

De el hagyom e tért! A humanismus követelményét el kell választani az állambontó elvektől.

Tény, hogy az a patriahalis viszony, mi eddig a földbirtokos osztályt összekötötte a helybéli lakossággal, nagy részt megszűnt, hol a vezető irányt és tanácsolást a lakosságnak földbirtokosa adta meg; e körülmények megváltozása nem mai keletű, ez visszanyulik a szabadságharc idejéig, — hol annak leveretésével az akkori kormányok szemében fenyegető volt a nép és földes ura közötti bizalom, jó viszony, egyetértés, az azon időtől datálódó ugy társadalmi, mint politikai mozgalmak mind megannyi eszközei voltak a tekintélyek lerombolásának a rohamos átalakulás sulyos

körülményei között: — csak a nyílt támadásra és az összes pártok tulliczitálására volt szükség, hogy elő álljon a mai zavaros állapot.

A gazdasági egyesület keretében meg van adva a mód és lehetősége annak, hogy a bizalom az érintkezés őszinteségével és az utbaigazítás egyenességével újra helyre álljon, midőn a közérdekkeltséget felköltve anyagi jólétük előmozdítására. a néppeli érintkezés sok oldalúságával a bizalom helyre állhat, ez nagy hatást nem csak az egyesületünk tevékenységére gyakorolhat, de tényleg a mai körülmények között hazafiúi kötelességünk is vissza nyerni az esetleg elvesztett posíciót, mert ha voltak is egyes földbirtokosoknál megrovandó túlkapások, melyeken ma már okultak, soha sem volt az nemzet ellenes — melytől ma félni lehet.

Hazafiúi kötelességünk lehehetőleg mindent elkövetni, hogy úgy magyar munkás népünk, mint megyei községi kis gazdáink a nemzet ellenes tév-tanok áramlata között, egyesületünkben oltalmat és támaszt nyerjenek a létesítendő vidéki egyesületek, — értékesítő. — fogyasztási vagy hitelszövetkezetek alakításával anyagi jólétüknek egyéni függetlenségüknek biztos alapot adhassunk, nehogy lelketlen izgatók behatása alatt, tájékozatlanságukban és védtelenségükben elsodortatva saját vérének — saját nemzetének legyen ellensége.

Ez czéлом! Kérem hazafias, őszinte közreműködő támogatását.

Kelt Egres-Kátán, 1898. ápril 19-én.

teljes tisztelettel
Gr. Keglevich Gábor.

Abonyi Lajos temetése.

Tegnap mult egy hete — április 30-án — kísértük nyugvó helyére Abonyi Lajos (Márton Ferencz) koszorus írónk kihűlt tetemet. Temetése a legmélyebb, legigazibb részvét mellett ment végbe. Erős szervezetű edzett férfiak zokogásban törtek ki, — egyetlen egy szem sem maradt szárazon.

Délután 3 órakor gyülekezett a gyászoló közönség a boldogult házában. Egyszerű koporsó, rajta két koszorú, élő virágokból. Az egyiket orgona virágból kötötte mély gyászba borult özvegye, a másikat gyöngyvirágból kötötte egyetlen fia. Minden olyan egyszerű, minden olyan természetes, épen azért hamisítatlan, igaz és fenséges. Nem volt semmi mesterkéltség. A bánat az arcokon, a könyccsepp a szemekben, a sóhaj a keblekből igazi, tiszta volt, — méltó a megdicsőült nagy szellemhez.

A temetésen az egész város színe-java jelen volt. De ott volt Pest vármegye küldöttsége élen Beniczky Lajos alispánnal, a Kisfaludy-társaságot Ágai Adolf, a nemzeti színház Abonyi Gyula (mind a kettő helybeli születésű), a népszínház Németh József képviselte. A helybeli testületek és a nagyszámú rokonság.

A dalárda éneke után Szánthó Elek református lelkész alkalmi beszédet tartott.

Az egyházi szertartás után Ágai Adolf a Kisfaludy-társaság nevében búcsúzott el a megboldogulttól. Látszott a szónokon, hogy mély megindulás vett rajta erőt s ez a megindulás a közönséget is elfogta.

Majd gyászkocsira tették a koporsót s a gyászkocsit díszbe öltözött megyei huszárok kísérték két oldalt kivont kocsival. Hosszú kocsisor és gyalog is rengeteg nép kísérte a temetőbe.

A sirbólt előtt letették a koporsót. Itt Tóth Bertalan tiszegi református lelkész mondott emelkedett hangulatú szép imát. A lelkész imája a szívek mélyére hatott és itt — egy lépésnyire a sirtól — mindenkit elfogott a fájdalom s az a tudat, hogy itt az elválás utolsó percze, mardosó kint támasztott a keblekre: Elválni attól, kit mindnyájan szerettünk. Az egyszerű, a mesterkéletlen szavak könnyet facsartak ki minden szemből és a néma csendben itt is, ott is görcsös zokogás hallatszott.

Az egyházi szertartás bevégezte után végül Máthé József — a város jegyzője — Abony város közönségének búcsúvételét tolmácsolta a következő szavakban:

Elkísértünk — utolsó utadon — elkísértünk nyugvó helyedre. Itt fogsz nyugodni a temetőben, hová a kifáradt vándor pihenni tér. De nagy szellem — te nem fáradtál el; a te utad — bölcsőtől a sirig — több virágot termelt, mint tövisket, Lelked, az a fenkölt lélek, szived, az az érzéssel teli szív szeretetet sugárzott körüléd; és a kihez a sugár elhatott, annak keblét fölmelegítette, a szeretet-szeretetet szült, s nyomába béke és szeretet virága fakadt ki. Te mondtad, hogy „embőr csak az, a ki igazán szeret.” Te igazi ember voltál. Szeretted a hazát, szeretted a népet, szeretted családod, szerettél bennünket. Itt a szép alföldön eljárnak majd hozzád késő ivadékok szeretni tanulni, Abony város közönsége — kivétel nélkül mind — csak tisztelni, becsülni, csak szeretni tudott. Elni fog emléked, mert a nép, kiért hevültél megérti szavadat, megörzi kebledben a tiszta erkölcsöt, s eszméid aszivekbe lesznek bevésve.

Magyar nép! Addig él a nemzet, míg nyelve él. Nagygyá csak az a nép lehet, ki nagyjait meg tudja becsülni. Pendüljön hát meg a lant a megdicsőült emlékére. Ejtsetek egy könnyet sirhalmára, hiszen „dalt érdemel, mert költő, s könnyet, mert szeretett.”

Ezután a koporsót sirbóltba helyezték el nehéz szívvél, mély bánattal vált meg a közönség szeretettől a nép igaz barátjától, a valódi *embertől*.

A családhoz intézett részvét nyilatkozatokat, a tömérdek koszoru feliratait, különösen pedig a vidékről jött résztvevők neveit helyszüke miatt csak a jövő számban közölhetjük.

MI UJSÁG?

— **Teleky László.** Ma 37 éve, hogy gróf Teleky László, az abonyi kerület országgyűlési képviselője meghalt. Teleky volt ennek a kerületnek legelső alkotmányos képviselője, ő képviselt bennünket az 1848. évi és az 1861. évi országgyűlésen. Mind a kétszer egyhangulag lett megválasztva. Halála óta még egy fél század sem telt le, és már azt kell kérdeznünk, hogy ugyan hányan emlékeznek meg Abonyban a nagy hazafiról. Persze azóta egy új nemzedék nőtt fel.

— **Pap Lujza** — Pap Péternek, lapunk belső barátjának 9 hónapos kis leánya — pénteken, e hó 6.-án reggel 7 órakor tüdőgyulladás következtében elhunyt. Fogadják a szülők mély fájdalom között igaz részvétünket.

— **Változás lapunknál.** Lapunk eddigi kiadója, Sebők Béla, e lap tulajdonjogáról lemondott s azt Szerdahelyi János itteni nyomdatulajdonos vette át. Ez uton is tisztelettel felkéretnek a lap t. olvasói, hogy előfizetéseiket most már Szerdahelyi János nyomdatulajdonos urnál eszközölni sziveskedjenek.

— **Zeneestély.** Schreier S. szegedi hegedűművész szerdán este az ipartestület nagytermében sikerült zeneestélyt tartott. Azaz, hogy, hogy a zeneestélynek csak művészeti része mondható sikerültnek, mert az anyagi rész, a művész jövedelme nagyon silány volt. Ennek természetes oka az, hogy Schreiert még nem igen ösmerik itt Abonyban.

— **Tanító egyleti gyűlés.** Az ujszász-szolnoki kerületi r. k. tanító-egylet ez évi rendes nagygyűlését Szolnokon f. hó 24.-én d. e. 9 órától folytatón a „Constatin“-féle iskolában fogja megtartani. A gyűlés programja a következő: 1. 9 órakor a nagytemplomban sz. mise. 2. „A számtan tanításáról az I. osztályban.“ Felolvassa Kovács Béla abonyi tanító. 3. „A számolás-tanítás lényege s annak néhány módjáról, különös tekintettel az I. osztály tanmenetére.“ Felolvassa Veverán István abonyi tanító. 4. A tankerületi egyesület alapszabályainak kidolgozására kiküldött bizottság jelentése illetőleg az általa készített alapszabály-tervezet bemutatása. 5. Pénztárnoki jelentés. 6. Társelnök, jegyző és pénztárnok választás. 7. Esetleges indítványok. 8. A netán megtartandó központi gyűlésbe két tag választása. A mint e ténysorozatról látható, a mi rk. tanítóink a kerületben nagy tevékenységet fejtenek ki s a gyakorlatot az elméleti buvárkodással kapcsolják össze, mi működésüket öntudatosá teszi s így mind inkább tökéletesíti. Ez csak növelheti a közönség körében azon tiszteletet, a melyet a tanügy e derék munkásai szakértelmök és fáradságukkal teljesen kiérdemelnek.

— **Tüzeset.** Meriát György háza a negyedik kerületben, kedden f. hó 3.-án viradóra kigyuladt s a száraz zsindely tető alig 10 perc alatt leégett. A megejtett vizsgálat szerint a kéményen levő tisztító lyukon pattanhatott ki szikra az ott elszórt szalmába. Oltani nem lehetett, mert mire odaértek, már a tető egészen lángba volt borulva.

— **Új kálvária.** Özv. Csicsmán Jánosné, aki csak nem rég hirtelen elhalt férjével egyetértőleg a rk. új temetőben családi sirbóltot építtetett egy kis kápolnával egyetemben, a hol évenként gyászmise tartatik egyelőre csak az elhunyt Csicsmán Jánosért, elhatározta, hogy eddigi buzgólkodását megtoldja egy, a kápolna elé állítandó kálváriával. E végett a helybeli plebánia hivatal már érintkezésbe lépett a „Réta és Benedek“ jóhírű egyházi műintézetbeli czezzel. A tervezett három kőkereszt szt. Háromság yásárnapján lenne a kápolnával együtt megáldatva. Kívánjuk, hogy a jámbor lelkű asszony lelki örömet találjon eszméje megvalósításában, a hiveknél pedig az a hitet emelésére szolgáljon!

— **Vasuti szállító levél.** Folyó hó elsejével újabb kiállítási vasúti fuvarlevelek jöttek forgalomba, melyeknek beosztása helyesebb, mint a régi. A régiiket még egy évig lehet használni.

— **Dohányültetés.** Maholnap ita dohányültetés ideje. A gazdának vigyázni kell, hogy az engedélyezett, vagy jobban mondva megengedett területnél többet ne ültessenek a dohányosok. Hogy mennyi az a megengedett terület, arra nézve világos és félre magyarázhatatlan utasítást tartalma az az 1876. évi 4. törv. cikk 15. §-a. Ugyanis óhatatlan, hogy a dohány földet épen olyan pontosan

ki lehessen mérni, mint a mennyi az engedély iven ki van írva. Tehát a törvény bizonyos mértékig elnézi a tululástásokat. Így 2 kat. (1600 □ öles) holdat meg nem haladó engedélynél 20% — ezen két holdon felül 6% egészen a 8 holdat meg nem haladó területig, a nyolcz holdon felül aztán 4% akármennyire. Helytelen dolog azonban ezt úgy tekinteni, hogy a kinek két hold engedélye van, az már 2 hold 640 □ ölet mérhet ki magának, mert ez az elnézés csak a mérés különbözetekekre van számítva, s a ki ezt nem így fogja fel, beleeshetik a bajba, sőt az engedélyét is kockáztatja.

— **Mezei munkások** bérének korcsmában való fizetése tilos. Erre vonatkozólag a belügyminiszterium szóról-szóra az itt következő rendeletet adta ki: Kihágást követ el 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon italmérő, pálinkamérő, égetett szeszes italok poharazására szóló jogosítványnyal bíró szatócs vagy vegyeskereskedő, a ki túri, hogy üzlete vagy barminemű helyisége — beleértve az udvara is — a munkások bérének kifizetési helyéül igénybe vették. A kihágást elkövető engedélyes a megszártott pénzbüntetésen felül az italmérési engedély elvonásával is büntethető.

— Nagyon helyes dolog. Ezután nem lehet a munkásokat a korcsmában vagy a pálinkás boltban fizetni; tehát nem tehetik ki őket az iszákosság ingerének. Tudjuk ugyanis, hogy ha a szegény ember kezében pénz van, és ott áll előtte az ital, nem állhatja meg, hogy ne igyék; de sőt a korcsmáros, a pálinkamérő meg is követelte tőlük, hogy igyanak. Azt is tudjuk, hogy csak az első pohár drága, a többit már könnyen rendeli az ivásra felingerelt munkás, és nem ritka eset volt, hogy nagyon megdézsmálva vitték haza a heti keresményöket.

— **Legfelsőbb kitüntetés.** Mauthner Ödön világszerte ismert budapesti magnagykereskedőnek, kinek az orosz czár által történt magas kitüntetéséről csak a napokban emlékeztek meg a lapok, Ő felsége a király a csász. és kir. udvari szállítói czímet adományozta.

— **A triesti általános biztosító társaság** (Assicurazioni Generali) f. é. április hó 12.-én tartott 66. ik közgyűlésén terjesztettek be az 1897. évi mérlegek. Az előttünk fekvő évi jelentésből látjuk, hogy az 1897. december 31.-én érvényben volt életbiztosítási tőke összege 410.815.677 korona 60 fillért tett ki és az év folyamán bevett díjak 17.282.135 korona 40 fillerre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 8.225.896 korona 36 fillérről 106.055.417 korona 10 fillérré emelkedett. A tűz- és szállítmány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 26.059.779 korona 92 fillér volt, miből 11.054.256 koron 32 fillér viszontbiztosításra fordított, ugy, hogy a tiszta díjbevétel 15.005.523 korona 60 fillerre rugott, mely összegből 12.079.205 korona 16 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vltetett át. A jövő években esedékessé vált díjkötelezvények összege 68.189.768 korona 58 fillért tesznek ki. Károkkért a társaság 1897-ben 24.466.461 korona 76 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejéken 606.962.236 korona 46 fillérrnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki: Ebből a kártérítési összegből hazánkra 113.406.607 korona 41 fillér esik, mely összeget a társaság 170141 káresetben fizetett ki. A nyereség tartalékok közül melyek összesen 14.769.224 korona 48 fillére rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely az 1.560.000 korona külön tartalék, ugy szintén az évi nyereségből kihalított 44.315 korona 04 fillérről 9.359.224 korona 48 fillérré emeltetett fel, hogy az most az 1897. évi december 31.-én meglévő értékpapírok értékének épen 10°/_o -ának felel meg, továbbá félemlítendő még az 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. — Ezekon kívül fennál még egy 400.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsorángu értékekben vannak elhelyezve az ideí átalakulások folytán 132.348.020 korona 60 fillérről 143.645.142 korona 28 fillérré emelkedett, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések	23.510.126 kor.	14 fil.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	12.499.795	64
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	568.842	06
4. Értékpapírok	94.373.963	44
5. Tárcá váltók	811.149	70
6. A részvényesek biztosított adósszelei	7.350.000	—
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések	4.165.607	26
8. Káspénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levásával	365.668	04
	143.645.142 kor.	28 fil.

Ezen értékből több mint 36 millió korona magyar értékekre esik.

VASUTI MENETREND. 1898. május 1-től.

Szolnok-Czegléd.			Czegléd-Szolnok		
Szolnok-ról indul	Abonyból indul	Czeglédre érkezik	Czegléd-ről indul	Abonyból indul	Szolnokra érkezik
Reggel 3:05	3:31	4:01	Reggel 5:05	5:53	6:24
Reggel 6:50	7:28	8:08	D. e. 9:40	10:11	10:36
D. e. 9:38	11:05	11:45	D. u. 2:35	3:06	3:30
Délben 12:15	12:45	1:20	D. u. 4:00	5:27	6:00
D. u. 5:00	5:29	6:00	Este 6:50	6:32	8:00
			Éjjel 9:40	10:21	10:52

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Ny. részleg- s / sz. részleg- számla az A mérleghez. Elemi biztosítási ág (1897.)

BEVÉTEL.

KIADÁS.

Table with columns for 'KIADÁS' and 'BEVÉTEL' showing financial details in 'korona' and 'fil.' for various insurance categories.

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1897.)

Table with columns for 'KIADÁS' and 'BEVÉTEL' showing financial details for the 'Életbiztosítási ág' (Life Insurance Branch).

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonáll sa 1897. december 31-én.

TEHER.

Table with columns for 'VAGYON' and 'TEHER' showing asset and liability details for December 31, 1897.

Information about the company's legal representatives: Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Dr. Levi J., Gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat.

Magyarországi vezérügynökség: Steinhart, Poór. Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók, ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készség...

Az abonyi ügynökség Busztin Adolf.